

คอร์รัปชันเป็นวาระแห่งโลก

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

คอร์รัปชันเป็นปัญหาที่มีมาแต่ดึกดำบรรพ์ ผู้คนตกปัญหาและหาทางแก้ไขกันสารพัด แต่ก็ยังไม่เป็นเรื่องใหญ่ในระดับโลกจนกระทั่งในรอบสิบปีที่ผ่านมาจึงเกิดการเคลื่อนไหวขึ้นอย่างคึกคัก

และในปัจจุบันคอร์รัปชันได้กลายเป็นวาระแห่งโลก (Global Agenda) ในระดับต่างๆ ไปแล้ว และมีทางโน้มน้าวให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้นทุกที

องค์การระดับโลกเช่น UN OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) องค์การที่มีสมาชิกประเทศจำนวน 30 ประเทศ ธนาคารโลก ตลอดจนรัฐบาลหลายประเทศ รวมทั้ง NGO's เช่น TI (Transparency International) และภาคเอกชน องค์การรวมตัวกันของเอกชน เช่น World Economic Forum's Partnering Against Corruption Initiative (PACI) หรือสภาหอการค้าประเทศต่างๆ ต่างมีการเริ่มในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันกันอย่างคึกคัก

ทั้งหมดเพิ่งเริ่มต้นไม่นานมานี้เอง ธนาคารโลกผู้เป็นแหล่งกักเงินทุนแก่ประเทศกำลังพัฒนายอมรับว่าคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาเมื่อ 10 ปีที่แล้วมานี้เอง ถึงแม้ว่าจะถูกวิพากษ์วิจารณ์มานานว่าเป็นองค์การที่กระทำเสมือนไม่รู้ไม่ซีกับเงินที่หูกู้ไปและรั่วไหลเป็นอันมากโดยไม่หาทางป้องกัน

เข้าใจว่าการที่ธนาคารโลกยอมรับเช่นนี้ในที่สุดก็เพราะได้เห็นหลักฐานมากมายของผลเสียจากคอร์รัปชัน และเมื่อธนาคารโลกเริ่มต้นต่อต้านคอร์รัปชันขึ้น ในการประชุมระหว่างประเทศในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นของกลุ่ม G8 EU ASEM OECD ฯลฯ ก็จะมีการเอ่ยถึงคอร์รัปชันกันอยู่เสมอ แต่ก็ยังถือว่าไม่เพียงพอต่อการปราบปรามอันชั่วร้ายครั้งนี้ของโลก

โลกยังคอยการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอีกมากมาย

บป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าคอร์รัปชันมิได้เพียงทำให้ทรัพยากรหายหมดทล่นระหว่างทาง เกิดการสูญเสียไปอย่างไร้ประโยชน์เท่านั้น หากเกิดผลเสียในอีกหลายด้านดังนี้

(1) คอร์รัปชันทำลายและเขย่ากร่อนพื้นฐานศีลธรรมของทุกสังคม การรับเงินไม่ว่าทวนหน้าหรือตามหน้าเป็นคอร์รัปชันทั้งสิ้น (ถ้าตามหน้าไม่ใช่คอร์รัปชัน ทำไมคอร์รัปชันไม่พินาศให้คนทั่วไปรู้เล่า) การยอมรับพฤติกรรมเช่นนี้จะทำให้เห็นว่าคอร์รัปชันเป็นเรื่องธรรมดา ครอบครัวยุคหนึ่งถึงเรื่องคดโกง ฉ้อฉล หลอกลวงคนอื่นอย่างไม่รู้สึกผิดหรือกระดากอายก็จะทำให้ครอบครัวนั้นมีมาตรฐานศีลธรรมที่ต่ำ

ลูกหลานจะกระทำสิ่งอื่นๆที่ขาดจริยธรรมมากขึ้น

(2) คอร์รัปชันรุกรานสิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจของคนยากจนและคนอ่อนแอ คอร์รัปชันเท่ากับการผูกขาด (monopoly) + วิจารณญาณ (discretion) - การรับผิดชอบ (accountability) การผูกขาดและการใช้วิจารณญาณทำให้เกิดอำนาจ เมื่อคนยากจนและคนอ่อนแอไม่มีอำนาจและไม่มีโอกาสคานอำนาจเช่นนี้ การทุจริตแก่งแย่งเกิดได้ง่าย

(3) คอร์รัปชันทำให้ประชาธิปไตยอ่อนแอ เพราะเมื่อคนรวยมือกีฬาทึบในเรื่องต่างๆ อันเนื่องมาจากการคอร์รัปชันมากกว่าคนไม่มีเงิน ประชาธิปไตยซึ่งอยู่ได้ด้วยศรัทธาของประชาชนก็ลั่นคลอน ถ้าคนส่วนใหญ่ซึ่งไม่ใช่คนรวยไม่เห็นว่าการประชาธิปไตยให้ประโยชน์เพราะระบบนี้ทำให้คนได้รับสิทธิไม่เท่ากัน ผู้คนก็อาจหันไประบอบอื่น

(4) คอร์รัปชันบ่อนทำลายกฎกติกา กฎหมาย ซึ่งเป็นพื้นฐานของทุกสังคม ในสังคมที่ยอมแพ้คอร์รัปชัน เงินจะ "ง้าง" ทุกสิ่งไม่ว่ากฎเกณฑ์หรือกติกาได้อย่างง่ายดาย

(5) คอร์รัปชันหน่วงเหนี่ยวการพัฒนา คอร์รัปชันทำให้การจัดสรรทรัพยากรบิดเบี้ยว มิได้เป็นไปตามหลักวิชาหากเป็นไปได้ตามโอกาสแห่งการได้รับสินบน

(6) คอร์รัปชันทำให้สังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากไร้ไม่

ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจเสรี การแข่งขันอย่างเสรีภายใต้ระบบเศรษฐกิจทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสนองตอบความต้องการของสมาชิกในสังคมและทำให้ผู้คนล้มตายเป็นอันมากได้อย่างไร เมื่อมีการแข่งขันก็ย่อมมีผู้แพ้และผู้ชนะ และบ่อยครั้งที่ผู้มากได้เป็นผู้แพ้ ภาครัฐจึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนช่วยเหลือมิให้คนยากไร้เป็นผู้แพ้อย่างหมดรูป

ถ้าถือโอกาสรัฐเป็นนอกรีตคอร์รัปชันแล้ว การช่วยเหลือนี้ก็ไม่เป็นผล

พ้นอำนาจการธนาคารโลกบอกว่าธนาคารโลกพร้อมที่จะส่งเสริมต่อสู้คอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาที่ถูกละเลยมานาน การต่อสู้จะยึดเยื้อ การแก้ไขต้องการกลยุทธ์ที่เหมาะสม และต้องการความมุ่งมั่นผูกพันและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน

ในการต่อสู้เช่นนี้ การโลกเสนอให้มีการปฏิรูปภาคสาธารณะ (public-sector reform programs) เช่น มีโครงการพัฒนาการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน หรือโครงการทำให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ปีที่แล้วธนาคารโลกให้กู้สำหรับโครงการเช่นนี้ถึง 2,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

นอกจากนี้ธนาคารโลกยังมีหน่วยงานสอบสวนคอร์รัปชันในโครงการที่ให้เงินกู้ไป และมีคณะกรรมการพิจารณาโทษ องค์การบริษัท และบุคคลที่พบว่ากระทำผิด ถึงปัจจุบันธนาคารโลกได้ลงโทษไปแล้ว 330 บริษัท และบุคคลทั่วไปอีกจำนวนหนึ่ง โดยจัดโอกาสทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธนาคารโลก

ไอเดียการปฏิรูปภาคสาธารณะได้รับการตอบรับจาก European Bank for Reconstruction and Development รวมทั้ง Asian Development Bank เป็นอย่างดี เพราะเชื่อว่าจะช่วยทำให้เกิดภาครัฐที่โปร่งใสขึ้นและเกิดความรับผิดชอบในงานที่ทำมากขึ้นอีกด้วย

อย่างไรก็ดี อีกฟากหนึ่งที่ต้องร่วมแก้ไขด้วยก็คือด้าน
ซัพพลายหรือฟากให้สินบน ธนาคารโลกเสนอให้ใช้วิธี “บนลง
ล่าง” หรือ Top-Down กล่าวคือ ขอร้องให้ซีอีโอของบริษัทใหญ่ๆ
ร่วมมือกับ TI ลงนามประกาศหลักการในการต่อสู้คอร์รัปชัน
ต่อสาธารณะ

การที่ซีอีโอบริษัทใหญ่ๆ ลงนามก็คือการประกาศนโยบาย
“Zero Tolerance on Corruption” (นโยบายไม่อดทนใดๆ ทั้ง
สิ้นต่อเรื่องคอร์รัปชัน) ซึ่งเป็นสัญญาณที่จะส่งผ่านลงไปใน
องค์การและออกไปสู่บริษัทลูก ตลอดจนลูกค้าว่าที่นี่ไม่เอา
คอร์รัปชัน

นับถึงวันนี้มีมากกว่า 110 บริษัทใหญ่ในโลก โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในอุตสาหกรรม “เสี่ยง” เช่น พลังงาน เหมือง และ
ก่อสร้างที่ซีอีโอลงนามดังกล่าวตามหลักการของ PACI ซึ่งถือได้
ว่าเป็นขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนต่อไปคือการปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ลง
นามไว้ว่าจะไม่อดทนกับคอร์รัปชันซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุด
ธนาคารโลกร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ TI ให้คำแนะนำและการ
สนับสนุนแก่เหล่าผู้ลงนาม และเพื่อให้เป็นเพียงแค่ว่าพูด ผู้ลง
นามเหล่านี้จะต้องส่งรายงานความก้าวหน้าของงานที่ตนเองได้
กระทำไปเป็นระยะๆ อีกด้วย

ขั้นตอนที่สามคือการให้ใบรับรองจากหน่วยงานภายนอก เช่น
IT ร่วมกับบริษัทตรวจสอบผลงานในระดับโลกประเมินงานต่อ
ด้านคอร์รัปชันที่บริษัทได้ทำไป ใบรับรองเช่นนี้จะสร้างแรงกดดัน
ให้บริษัทดำเนินการตามหลักการที่ได้ลงนามไว้ การได้ใบรับรอง
จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการยอมรับจากสาธารณะและเกิด
คุณค่าทางธุรกิจขึ้น

ในประเทศไทยได้เกิดกลุ่ม CSR (Corporate Social
Responsibility) ของประเทศไทยเล็กๆ ขึ้นนำโดยคุณ
ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม ดร.ต่อตระกูล ยมนาค คุณปริดา เตีย
สุวรรณ ฯลฯ แต่ยังคงอยู่ในขั้นเริ่มต้น

บ้านเราขณะนี้กำลังทำสิ่งที่มีประสิทธิภาพกว่าที่ธนาคาร
โลกและ IT ทำนั่นก็คือการตรวจสอบคอร์รัปชันโดยตรงเพื่อฟ้อง
ร้องและจับคนใส่คุก ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการผู้ให้ความร่วมมือ
นักการเมือง ลูกหลานนักการเมือง คนกลาง ฯลฯ ขอให้พวกเรา
ให้กำลังใจคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ขอให้เดินหน้า
อย่างมั่นคง อย่างมีกลยุทธ์ อย่างมีคุณธรรมและอย่างเป็นธรรม
เพราะจะเป็นประโยชน์แก่สังคมของเราอย่างเป็นที่สุด

ขอย้ำให้ค่านิยมของสังคมไทยคือความเกรงใจ การนับถือ
พี่นับถือน้อง ความเป็นเพื่อนหรือญาติ การขอเรื่องกันโดยผู้มีบุญ
คุณ ความใจอ่อน ฯลฯ มาทำอเยพันธุกิจที่สำคัญยิ่งของท่าน
เป็นอันขาด